

Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.

Situació d'aprenentatge¹

Tot i que es proposa un model concret, aquest és un exemple més de l'estructura i els components que pot tenir una planificació a l'educació infantil. Cada escola bressol o escola pot consensuar el seu propi model, decidint quin s'ajusta millor a les seves necessitats de planificació.

Títol	Com podem aconseguir aigua per jugar al pati?
Nivell educatiu / internivell	I5

¹ Les situacions d'aprenentatge són experiències que viuen els infants i que l'equip educatiu utilitza per desenvolupar aprenentatges. Es donen en un context concret i plantegen un repte, pregunta o problema, en sentit ampli, als quals cal donar resposta i sobre els quals intervé l'infant. Estan orientades al desenvolupament de les competències específiques.

DESCRIPCIÓ (context + repte)

Per què aquesta situació d'aprenentatge? Està relacionada amb alguna altra? Quin és el context?² Quin repte planteja?³

El grup d'infants d'15 fa dies que vol fer "pastetes" amb la sorra del pati. Però hi ha alguna cosa que no va bé... S'adonen que la sorra del pati està molt seca i, en aquest estat, no es poden fer bones "pastetes" ni "boles de sorra". Necessiten aigua, però les fonts del pati estan tancades. Es queden amb les ganes de manipular la sorra mullada i experimentar amb la textura humida i freda.

Aquesta situació es repeteix cada vegada que el grup surt al pati. Els infants no poden fer "pastetes" i comencen a sorgir frustracions i demandes. Per què està tan seca la sorra? Com és que les fonts del pati estan tancades? Quants dies fa que no plou? La mestra recull els neguits i les preguntes que s'han generat arran de trobar-se, dia rere dia, la sorra del pati seca.

Per tal de poder jugar a fer "pastetes" els infants necessiten disposar d'aigua. **El repte** amb què es troben, doncs, és **aconseguir aigua per enriquir les estones de joc al pati i gaudir fent barreges i "pastetes"**.

Aquest repte promou habilitats pràctiques com la resolució de problemes i la cooperació, i també fomenta la curiositat i l'exploració activa, de manera que converteix aquesta problemàtica en una oportunitat per prendre consciència de la situació climàtica tan dramàtica que estem vivint: **la sequera**.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES⁴

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix el desenvolupament de les competències específiques dels eixos següents:

- Eix 1. Un infant que creix amb autonomia i confiança.
- Eix 2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges.
- Eix 3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat.

² Context: conjunt de circumstàncies que expliquen un esdeveniment o una situació i que envolten un individu, un col·lectiu o una comunitat, etc.

³ Un repte és un desafiament que sorgeix d'un interès plantejat pels infants, una pregunta, un problema, l'observació d'un fenomen, una informació o problemàtica de l'entorn proper o de la societat que els cridi l'atenció, una recerca, un encàrrec, un projecte, una necessitat plantejada per un agent extern al grup..., situat en un context. Resoldre'l implica mobilitzar sabers i connectar accions a partir de les quals es desenvolupen capacitats personals.

⁴ Aquestes competències són les mateixes que estan referenciades al [Decret 21/2023, de 7 de febrer](#), d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.

- Eix 4. Un infant que forma part de la diversitat del món que l'envolta.

Competències específiques
Eix 1. Un infant que creix amb autonomia i confiança
Competència específica 3. Adonar-se de la influència de l'espai i el temps en les situacions de vida quotidiana a partir de les experiències viscudes, per créixer amb seguretat i entendre el món.
Competència específica 4. Progressar en l'adquisició de normes i hàbits saludables i ecosocialment responsables, guanyant confiança en les pròpies possibilitats i capacitats per construir la pròpia identitat.
Eix 2. Un infant que es comunica amb els diferents llenguatges
Competència específica 1. Interpretar, comprendre i expressar missatges, emprant recursos i coneixements basats en la pròpia experiència, per avançar en la comunicació i la construcció de nous aprenentatges.
Competència específica 2. Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.
Eix 3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat
Competència específica 2. Desenvolupar, de manera progressiva, diferents formes de raonament i procediments del pensament científic, a través de l'observació i la manipulació, per iniciar-se en la interpretació de l'entorn i respondre de manera creativa als diferents reptes i situacions.
Competència específica 3. Explorar i reconèixer elements i fenòmens del món natural, establint relacions entre la pròpia acció i les conseqüències que se'n deriven, per iniciar hàbits de sostenibilitat i conservació de l'entorn.

OBJECTIUS D'APRENENTATGE I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Objectius d'aprenentatge⁵ Què volem que aprenguin els infants i per a què? Què esperem aconseguir amb aquesta situació? CAPACITAT + SABER + FINALITAT	Criteris d'avaluació Com sabem que ho han après? ACCIÓ + SABER + CONDICIONS
1. Aportar solucions creatives davant del fet que no hi ha aigua al pati, per iniciar-se en la presa de decisions com a grup i resoldre-ho.	1.1. Plantejar hipòtesis sobre el motiu pel qual el pati està sec en moments de conversa. 1.2. Compartir idees pròpies i escoltar les dels altres des d'una actitud de respecte en moments d'intercanvi. 1.3. Participar en la presa de decisions col·laboratives en petit grup.
2. Tenir cura del medi natural proper amb una actitud de respecte per identificar l'impacte de les pròpies accions que es fan dia a dia.	2.1. Mostrar iniciativa per incorporar hàbits saludables envers la cura de l'entorn, amb petites accions en el dia a dia. 2.2. Comprendre la necessitat d'acords i normes, ajustant la seva actuació als diferents contextos quotidians i de joc. 2.3. Identificar accions per tenir cura del medi natural proper, en el context escolar. 2.4. Portar a la pràctica les accions acordades com a grup, en benefici del medi natural proper. 2.5. Establir relacions entre els fenòmens del medi natural proper i la seva incidència en la vida quotidiana, en moments de reflexió compartida.

⁵ Objectiu. Les competències específiques estan formulades de forma general i convé concretar-les per definir quins seran els aprenentatges que s'adquiriran amb la realització de la situació d'aprenentatge.

<p>3. Utilitzar estratègies i formes pròpies de raonar per cercar aigua i per enriquir les estones de joc al pati.</p>	<p>3.1. Expressar possibles alternatives on cercar aigua en l'entorn proper de l'escola.</p> <p>3.2. Reflexionar sobre la pròpia experiència mitjançant la cooperació amb els altres.</p> <p>3.3. Mostrar una actitud d'implicació enfront del repte, demostrant interès en la resolució de problemes pràctics.</p>
<p>4. Compartir les pròpies idees, descobriments i emocions, relacionades amb la importància que té l'aigua, per fomentar progressivament hàbits de sostenibilitat de l'entorn proper.</p>	<p>4.1. Participar en situacions comunicatives de manera activa i espontània, ajustant el propi repertori comunicatiu.</p> <p>4.2. Expressar de manera cada vegada més adequada idees, desitjos, sentiments i/o emocions, en moments de conversa grupal o de petit grup.</p> <p>4.3. Escoltar de manera respectuosa les idees dels altres en situacions de conversa.</p> <p>4.4. Comprendre amb eficàcia els missatges i les intencions comunicatives dels altres, identificant el sentit global de l'acte comunicatiu.</p> <p>4.5. Elaborar de manera conjunta el recull d'acords presos com a grup al llarg de tota la situació d'aprenentatge.</p>

SABERS⁶

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge es tractaran els sabers següents:

Saber
<p><i>Orientació en l'espai i organització en el temps. Gestió dels canvis</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Identificació d'alguns canvis i permanències en la vida quotidiana i en l'entorn proper i predicció de la seva continuïtat.- Reconeixement de seqüències i ordenació temporal de fets i activitats de la vida quotidiana.- Seguiment d'indicacions verbals en situacions de joc i entorns propers.
<p><i>Hàbits de vida saludable per a l'autocura i la cura de l'entorn</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Incorporació progressiva d'hàbits sostenibles i ecosocialment responsables relacionats amb la salut, el benestar personal i l'entorn en què habiten.
<p><i>Intenció i elements de la interacció comunicativa</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Adquisició progressiva de nou repertori comunicatiu. Elements de comunicació no verbal.- Utilització de frases cada vegada més complexes.- Manifestació d'empatia i assertivitat en moments de relació i comunicació amb la resta d'infants i amb les persones adultes de referència.- Utilització de normes socials d'intercanvi lingüístic en situacions comunicatives que potenciïn el respecte i la igualtat: atenció, escolta activa, torns de diàleg i alternança.

⁶ Aquests sabers poden ser els mateixos que estan referenciats en el [Decret 21/2023, de 7 de febrer](#), d'educació infantil i que estan organitzats per blocs. També es poden concretar o afegir nous sabers que responen al context proper de l'infant.

Comunicació oral. Expressió, comprensió i diàleg

- Ús progressiu de la llengua oral en situacions quotidianes per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'estructurar el propi pensament.
- Utilització d'estratègies de comprensió amb imitació de models i amb un ús de la llengua oral cada vegada més acurat en pronunciació, estructura gramatical, lèxic, entonació, to de veu, etc.
- Participació en converses per compartir descobertes, hipòtesis, desitjos, sentiments i emocions.
- Contrast de les pròpies idees amb les dels altres i incorporació de les seves aportacions.
- Ús de la llengua oral per mostrar acords i desacords i resoldre conflictes.
- Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació: converses, contextos de joc i diferents situacions de la vida quotidiana.
- Ús d'un llenguatge respectuós amb les diferències i identificació progressiva, amb acompanyament adult, d'estereotips lingüístics.

Aproximació al llenguatge escrit

- Descoberta de l'ús social de la lectura i l'escriptura, de la seva funcionalitat i significativitat en situacions comunicatives reals.
- Habilitats interpretatives en la lectura d'imatges i descodificació de signes visuals cada vegada més complexos.
- Ús significatiu d'estratègies per aproximar-se a la lectura: formulació d'hipòtesis; identificació de paraules i lletres significatives i usuals; utilització del context i del format de l'escrit, i ús de les il·lustracions, gràfics i altres imatges que acompanyen els textos.
- Iniciativa i interès per expressar-se per mitjà de l'escriptura en contextos significatius i amb aproximació progressiva a l'escriptura convencional.
- Discriminació auditiva i adquisició progressiva de consciència fonològica en propostes significatives i contextos de joc.
- Iniciació al desenvolupament del traç i de la grafia des del moviment lliure en situacions significatives i funcionals.

- Iniciació al contacte amb textos escrits en diferents suports.
- Desenvolupament de situacions de lectura a través de models lectors de referència o de situacions individuals o de grup.

Experimentació en l'entorn. Curiositat, pensament científic, raonament lògic i creativitat

- Desenvolupament d'estratègies de construcció de nous coneixements: relacions i connexions entre el fet conegut i el que és nou i entre experiències prèvies i noves.
- Aproximació al mètode científic: formulació de preguntes, indagació, contrast, posicionament i aplicació a nous contextos per tornar a formular noves preguntes.
- Desenvolupament d'estratègies per proposar solucions: creativitat, diàleg i descobriment.
- Avenç en les estratègies de planificació i organització de la pròpia acció, mitjançant el diàleg, la cooperació i el consens amb els altres.
- Inici en la verbalització dels processos i dels resultats. Comunicació de l'experiència realitzada i valoració de les aportacions dels altres.

Indagació en el medi natural. Cura, valoració i respecte

- Experimentació amb elements naturals (aigua, terra i aire). Descobriment de característiques i comportaments (pes, capacitat, volum...).
- Constatació dels efectes de les pròpies accions en elements del medi natural.
- Identificació dels fenòmens naturals en la vida quotidiana.
- Introducció progressiva del concepte de sostenibilitat.

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Quines són les principals decisions respecte a les estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar? Quins tipus d'agrupament realitzarem?

El tret de sortida d'aquesta situació d'aprenentatge neix d'una necessitat de joc dels infants. La persona adulta que acompanya el grup té la mirada desperta, les orelles obertes i les mans preparades per anar recollint les peticions i demandes dels infants. D'aquesta manera, el grup manté al llarg del temps l'interès per resoldre el repte i descobrir, en el camí, la importància i el valor de l'aigua en el nostre planeta.

Durant tot el transcurs de la situació d'aprenentatge, la persona adulta que acompanya documenta els passos del procés a través de fotografies, converses, diaris d'aula i reflexions compartides amb l'equip educatiu.

Els espais que s'ocupen (interiors i exteriors) i els materials de suport que ajuden i enriqueixen les converses (notícies, fotografies, objectes quotidians...) són adequats a l'edat dels infants i permeten que, de mica en mica, vagin desenvolupant les seves destreses i habilitats: capacitat per exposar idees, per dosificar l'aigua recollida, per recollir els acords presos en grup, etc.

Els agrupaments que es donen són de diversos tipus: individual, parelles, petit grup i gran grup. Durant el procés, la persona adulta que acompanya dona una ajuda i un suport individualitzats a cada nen i nena en funció de les seves capacitats. Sense comparar i sense esperar que tots arribin al mateix lloc i a resultats idèntics. No hi ha dos infants iguals i, per tant, els productes finals no seran igual.

La presència i la participació de les famílies és clau. Des de l'inici fins al final, el pes i valor que atorguen a la situació fan que aquestes tinguin encara un sentit més holístic, perquè la incorporació de les accions sostenibles per a la cura de l'entorn natural proper traspasa les parets de l'aula i arriba a les cases dels nens i nenes.

Per tant, la metodologia que segueix aquesta situació col·loca l'infant al centre de les decisions, li permet dur a terme un aprenentatge vivencial, globalitzat i transversal i manté molt presents les deu idees clau en què es basa el nou currículum d'infantil. També es tenen en compte els recursos materials sobre la sequera que es recullen al web del nou currículum.

PROPOSTES D'APRENTATGE I D'AVALUACIÓ

Proposta	Descripció de la proposta d'aprenentatge i d'avaluació
<p>Compartim el que aprendrem <i>Joc, exploració, manipulació, descoberta...</i> <i>Què en sabem?</i></p>	<p>Per què està tan seca la sorra? La mestra i els infants s'ubiquen al bell mig del pati. Seuen a terra en rotllana i noten la sorra seca al seu voltant. L'observen i la toquen amb atenció. La mestra ofereix als infants l'oportunitat de parlar i compartir allò que fa dies que els amoïna: no poder fer "pastetes" al pati perquè la sorra està molt seca. La mestra crea un espai de conversa per donar veu als infants, escoltar les seves preguntes i sostenir, si cal, les seves frustracions. Durant la conversa la mestra planteja preguntes per activar els coneixements previs i recollir les primeres hipòtesis sobre com es podria resoldre aquesta problemàtica:</p> <p><i>D'on podríem treure l'aigua per jugar al pati?</i> <i>Què passaria si s'acabés l'aigua de l'aixeta?</i> <i>D'on ve l'aigua que bevem?</i> <i>Podríeu passar un dia sencer sense beure aigua?</i></p> <p>La mestra condueix la conversa i acompanya les preguntes amb imatges suggeridores: pluja, llacs secs, fonts, bassals, plantes seques, piscines, rius...</p> <p>Per què estan tancades les fonts del pati? De la primera conversa, la mestra recupera una de les preguntes més recurrents: <i>Per què no funcionen les fonts del pati?</i> Per donar resposta a la pregunta es convida a l'aula l'Enric, encarregat de manteniment, i la Lídia, la directora del centre, perquè expliquin als infants què els passa a les fonts. Es fa de nou una rotllana a terra i es dona la paraula als convidats. Ells expliquen, entre altres coses, que les fonts sí que funcionen, el que passa és que les han tancat a causa de la sequera. <i>Què és la sequera?</i> Els infants no estan familiaritzats amb aquest terme i, abans de continuar investigant, es fa una pluja d'idees sobre què deu voler dir <i>sequera</i>. De totes les aportacions dels infants n'acaben sortint moltes idees: "La sequera és com un desert", "La sequera és quan fa calor", "La sequera eixuga la roba", etc.</p> <p>Què és la sequera? Per ampliar les idees prèvies dels infants (al voltant de la sequera), la mestra porta a l'aula una selecció acurada de notícies breus en format paper i digital dedicades a aquest tema. La mestra fa una lectura</p>

	<p>compartida, en veu alta, de cada notícia perquè es generi una reflexió compartida. En petits grups, els infants disposen de temps per mirar les notícies amb calma, observar les imatges i fotografies, comentar-les, fer-se preguntes i, de mica en mica, anar formant-se una idea més clara d'aquest fenomen.</p> <p>Una de les notícies digitals que la mestra presenta als infants és un fragment del programa <i>InfoK</i> del dia 22/11/22:</p> <p style="text-align: center;">“Hi ha molta sequera” https://www.ccma.cat/tv3/sx3/hi-ha-molta-sequera/video/6188102/</p> <p>Arran de la lectura de les notícies i la visualització del fragment de l'<i>InfoK</i>, els infants comencen a prendre consciència de la situació (dins de les seves possibilitats).</p> <p>Aquesta dinàmica (lectura i visualització de notícies) es manté al llarg d'uns quants dies. A casa, els infants demanen ajuda a les famílies per ampliar el racó de notícies sobre la sequera i, entre tots i totes, es va construint.</p>
<p>Aprenem <i>Mentre aprenem, anem fent que els infants siguin conscients que estem aprenent.</i></p>	<p>D'on podem aconseguir aigua per jugar?</p> <p>Després de dies de lectura de notícies i reflexions compartides, la mestra convida els infants a fer conversa. Ara, els infants tenen més clar què és la sequera i com n'és d'important que entre tots i totes cuidem l'aigua i no la malgastem.</p> <p>La mestra els fa el plantejament següent: <i>Per no gastar més aigua de l'aixeta, d'on podríem aconseguir l'aigua per jugar a fer “pastetes” al pati?</i></p> <p>A partir d'aquest interrogant, els infants elaboren hipòtesis i fan propostes diverses. La mestra les va recollint en una llista a la pissarra a mesura que els infants les van exposant (dictat a la persona adulta):</p> <p>“Podem guardar l'aigua de la pluja.” “Podem guardar l'aigua que sobri de les gerres del menjador.” “Podem guardar l'aigua de les safates d'experimentació.” Etc.</p> <p>Per no oblidar totes aquestes idees, la mestra proposa als infants que les escriguin o dibuixin a la seva llibreta d'aula (procediment conegut i habitual per als infants) de manera puguin recordar-les i recuperar-les quan ho necessitin. Cada infant, al seu ritme, recull i formalitza la seva pròpia llista d'idees sobre “Maneres d'aconseguir aigua per jugar”.</p>

	<p>Com ens organitzem? Per tal de començar a tenir aigua per jugar al pati, els infants proposen construir un càrrec nou: l'encarregat/ada de l'aigua. Com que és un càrrec molt important, s'assigna a una parella d'infants. Cada setmana, dos infants diferents són els encarregats de controlar, recollir i dosificar l'aigua sobrant del menjador i les activitats d'experimentació per poder-ne tenir prou per jugar al pati a fer "pastetes". Els dies de pluja també revisen els gibrells que hi ha al pati per recollir aigua.</p> <p>Què més podem fer per gastar menys aigua? Ara que els infants comencen a autogestionar i a dosificar la quantitat d'aigua que recullen i usen per jugar, s'obre una nova incògnita: <i>Què més podem fer per estalviar aigua?</i> La mestra presenta als infants uns quants objectes per enriquir la conversa: <i>un raspall de dents, un telèfon de dutxa, una regadora, un got, una banyera, una rentadora i un rentavaixella (de juguina), un tros de mànega, un cubell de fregar i un gibrell.</i> A partir de tots aquests objectes quotidians, es genera una conversa per determinar quines accions i mesures s'haurien de tenir en compte per no malgastat aigua mentre <i>es renten les dents, es dutxen, reguen les plantes, etc.</i></p> <p>Per complementar i consolidar les idees dels infants, la mestra els mostra un vídeo de l'InfoK en què surten recollits la majoria dels suggeriments que han proposat els infants.</p> <p style="text-align: center;">"Els vuit superconsells de l'InfoK per estalviar aigua" https://www.ccma.cat/tv3/sx3/els-vuit-superconsells-de-linfok-per-estalviar-aigua/video/6212047/</p>
<p>Apliquem el que hem après <i>Què hem après? Per a què ens serveix o ens pot servir el que hem après? Per què és útil el que aprenem?</i></p>	<p>Pst! Sabeu com podeu aconseguir aigua per jugar? La Blanca té un germà petit al grup d'I4, el Víctor. A la conversa d'avui, la Blanca diu: "Podríem anar a la classe del Víctor i explicar als petits què han de fer per poder aconseguir aigua per jugar al pati." Aquesta proposta engresca de valent els infants i, de seguida, comencen a pensar maneres d'explicar i compartir allò que han après amb els nens i nenes d'I4.</p> <p>Després d'invertir uns quants dies a elaborar el discurs, triar les imatges i decidir qui seran els portaveus, tot el grup se'n va de visita a l'aula d'I4. Un cop allà, comparteixen amb els nens i nenes tot allò que han après i que fan en el seu dia a dia per aconseguir aigua per jugar al pati També expliquen algunes recomanacions per reduir el consum d'aigua a l'escola, per exemple: "<i>Abans de demanar més aigua, acabeu-vos la que teniu al got.</i>"</p>

Famílies, voleu uns consells?

Després de l'èxit de la visita a I4, la mestra pregunta als infants com els agradaria compartir tot el que han après amb les famílies perquè així, des de casa, també puguin estalviar aigua.

Se celebra una votació en què surten moltes propostes: "Fem un vídeo!", "A través d'una carta", "Els donem una llista com la nostra", "Els ensenyem les notícies de l'*InfoK*", etc. Finalment, per majoria, l'opció guanyadora és escriure una carta a les famílies en què s'expliquin els consells més importants per estalviar aigua a casa.

El cos de la carta s'elabora entre tots i totes, tros a tros, durant el matí. A través del modelatge de la mestra, i també amb l'ajuda de preguntes com ara: "Com començaríeu la carta?", "Quins consells voleu donar?", "Hi afegiríeu alguns dibuixos?", etc.

La mestra i els infants construeixen un model de carta a la pissarra (pauta de referència i suport visual). Un cop fet el model conjunt, cada infant se'l fa seu i elabora la seva pròpia carta a mida A4. Tenen al seu abast materials diversos (colors, perforadores, tampons, etc.) per poder personalitzar les cartes tant com necessitin. La mestra, en tot moment, dona suport i ofereix ajuda als infants que la necessiten. Durant la creació de les cartes hi ha una persona de suport més a l'aula perquè l'acompanyament sigui més personalitzat.

Quan arribarà la carta a casa?

Un cop acabades totes les cartes cal ensobrar-les, posar-hi l'adreça de casa i enganxar-hi un segell. Aquest procés el fa l'infant al costat de la mestra (1x1). Els infants són els protagonistes d'aquesta preparació mentre la mestra ofereix el suport i l'ajuda que cada infant necessita.

Un cop tot a punt, el grup, la mestra i la persona de suport surten de l'escola i es dirigeixen cap a una bústia de correus. Casualment, n'hi ha una a la cantonada del carrer de l'escola, i quan tot el grup s'hi atansa, un per un, cada infant llença la seva carta dins la bústia.

Uns dies més tard, les cartes van arribant a les cases i, en família, es posen en comú els consells més importants per cuidar entre tots i totes el nostre bé més preuat: l'aigua.

MESURES I SUPORTS UNIVERSALS⁷

- Ús d'un llenguatge ric, inclusiu i adequat a l'edat dels infants.
- Ús de gestos, expressions facials, repeticions i vocalitzacions per reforçar i emfatitzar els missatges orals.
- Gestió flexible del temps, els espais i els materials.
- Respecte als diferents ritmes i maneres d'aprendre dels infants.
- Agrupament flexible dels infants.
- Metodologies que possibiliten les formes flexibles de planificació.
- Docència compartida.
- Material i espais adaptats a les característiques físiques i de coordinació oculomanual dels infants.
- Organització flexible de l'espai.
- Mobiliari adaptat a les necessitats posturals dels infants.
- Respecte als diferents ritmes i moments evolutius dels infants.
- Ajuda i suport en cas de demanda o necessitat (explícita o implícita).
- Participació de les famílies.
- Educació emocional.
- Prevenció de situacions de conflicte.

⁷ Les mesures i els suports universals són els que s'adrecen a tot l'alumnat. Han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar als alumnes i als docents estratègies per minimitzar les barreres d'accés a l'aprenentatge i a la participació que es troben a l'entorn, i garantir la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

MESURES I SUPORTS ADDITIONALS⁸ O INTENSIUS⁹

Quines mesures o suports addicionals o intensius es proposen per a cadascun dels alumnes següents:

Alumne/a	Mesura i suport addicional o intensiu

⁸ Les mesures i els suports addicionals s'adrecen a alguns alumnes. Permeten ajustar la resposta educativa de manera flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

⁹ Les mesures i els suports intensius són específics per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, estan adaptats a la seva singularitat i permeten ajustar la resposta educativa de manera extensa, amb una freqüència regular i, normalment, sense límit temporal.